

O LETKO VALMIS elämäsi hevoskauppoihin?

Kevät lähestyy hurjaa vauhtia ja hevoskärpäsen puraisemat ostajat ovat laumoittain liikkeellä. Edessä häämöttävät ihanat kevätpäivät, pehmeät metsäpolut, valoisa illat, pienet tallikisat. Olisiko nyt sopiva aika ostaa hevonen?

Kevät on hevosen ostolle otollista aikaa. Totta, keväällä on hintataso korkeampi kuin syksyllä, jolloin hintojen lasku johtuu mm. opiskelupaikkojen saamisesta, laidunpaikkojen katoamisesta, kisakauden tai motivaation loppumisesta pimeään ja ankeaan syksyyn.

Usein myös keväällä tehty myyntipäätös toteutetaan vasta syksyllä. Vaatiikin todellista sydänverta ja sissihenkeä rämpiä säkkipimeissä maastoissa vesi- tai räntäsateessa illasta toiseen, mikäli tallilla ei ole käyttökunnossa olevaa kenttää tai maneesia. Hevoshulluutta siis!

Ulkomailta tuominen

Rajojen avautumisen ja EU:n myötä yhä useampi harkitsee hevosen tuomista itse. Baltia on lähellä, ja jos taitoa riittää hevosen kouluttamiseen, sieltä saa edullisesti nuoria hevosia.

– Tosin Baltian tuonti näyttää olevan hieman hiipumassa, hullut vuodet ovat takana. Kovassa nousussa on Ruotsi. Sieltä saakin hyvin koulutettuja puoliverisiä kohtalaisen edullisesti. Myös valikoima on siellä laajempi kuin Suomessa. Ruotsista viedään myös hevosia paljon USA:han, kertoo Janna Huhtanen Hallakko Oy:stä Ypäjältä.

Saksa ja Hollanti ovat vanhoja hevosmaita ja niistä tuodaan paljon. Usein unohdetaan, että isoilla keskieuropalaisilla myyntitalleilla hevos-

kauppa on suuren luokan bisnestä.

– Hevoset valmistellaan myyntitilaisuutta varten aivan toisella tavalla kuin Suomessa. Ne ovat ammattilaisten hyvin ratsastamia. Joissakin paikoissa osataan jopa käyttää rauhoittavia tai piristäviä aineita tarvittaessa, kertoo Huhtanen. Kun ulkomaalaisia välittäjiä ja diilereitä ei tunneta, saattaa käydä niin, että Suomessa huomataankin, että hevonen ei ole ollenkaan sellainen kuin luvattiin.

– Olemme törmänneet usein myös siihen, että Suomessa karsastetaan ostaa meillä jo tunnettuja ja kisanneita hevosia. Mistä tämä johtuu? Siitäkö, pelätäänkö, että ei itse menesty kyseisen hevosen kanssa? Pelätäänkö vertailua, ulkomailta tuodusta tuntemattomasta hevosestahan ei ole vertailupohjaa, Huhtanen pohdiskelee.

Toisinko itse?

Entä kannattaako hakea itse ulkomailta vai ostaako Suomesta? Pelkästään peruskulut asettavat rajat tuonnin kannattavuudelle. Riskit ovat suuremmat ja kulujakin kertyy enemmän kuin kotimaan kamaralla, joten ei kannata tuijottaa pelkästään lähöhintaa ulkomailta. Perinpohjainen eläinlääkäritarkastus on syytä tehdä aina, ostaapa sitten hevosen kotimaasta tai ulkomailta, Suomessa se maksaa noin 200–300 euroa. Lisäksi ovat verikokeet, muut pakolliset kokeet maakohtaisesti, esimerkiksi Unkarista tarvitaan suu- ja sorkkatautikoe.

Hevosen hintaan on lisättävä lennot, etsiminen, asuminen, bensat, autokulut, välittäjältä ostaminen, kuljetus Suomeen. Kotimaassa pitää olla uusi lääkärintarkastus vakuutusta varten. Kaikki tämä maksaa, joten muutaman tonnin harrastehevosta ei kannata lähteä itse tuomaan, ainakaan säästämisen vuoksi. Kalliit suoritushevoset ovat oma lukunsa, niissä pyöriivät jo isommat rahat.

– Mielestäni alle 5 000 euron harrastehevosen tuomisessa ei ole järkeä, Suomessa on materiaalia tarpeeksi. Meillä on jo nyt tarpeeksi harrastekäyttöön sopivia vanhoja kisahevosia tai nykyiselle omistajalleen

sopimattomia myyntihevosia. Esimerkiksi Hallakolla on paljon myytäväksi annettuja hevosia; omistajat antavat mielellään myyntitehtävän välittäjälle välttyäkseen itse ehkä tuskalliseltakin myyntiprosessilta.

Hevosen tuonnista on maa- ja metsätalousministeriön nettisivuilla tarkat ohjeet.

– Vaikka rajat ovat EU:n alueella periaatteessa auki, hevosella on oltava jonkinlainen tunnistusasiakirja, eläinlääkärin terveystodistus ja reititönnitelma, mitä pitkin hevonen kulkee. EU:n ulkopuolelta tuotaessa tarvitaan myös kauppakirja tai lasku, jossa on mainittu hevosen hinta, mikä perusteella tulli määräytyy. Joistakin maista tarvitaan verinäytetulokset. Kannattaakin selvittää aina maakohtaisesti, mitä papereita kulloinkin tarvitaan, sanoo eläinlääkäri Kalevi Karénko Hevosklinikka Equivetistä.

Perusteellinen ostotarkastus kannattaa

Kalevi Karénko suosittelee jokaiselle hevoshankintaa harkitsevalle perusteellista ostotarkastusta, mikä lähes poikkeuksetta tehdäänkin, vaikka joskus tingitään röntgentutkimuksista. Vakuutusyhtiöt haluavat omien vakuutusehtojensa perusteella lausunnon hevosen terveydentilasta, halvimmissa vakuutuksissa riittää hevosen omistajan selostus, kalliimmista vaaditaan eläinlääkärin lausunto.

– Meillä perusteellinen ostotarkastus tarkoittaa sitä, että hevonen käydään läpi kokonaan. Katsotaan silmät, suu, iho, selkä. Lihakset ja niiden symmetria, sukupuolielimet. Siitoskäyttöä ajatellen tamma on ongelmallinen tutkittava, sillä mahdollinen kyyttömyys ei selviä perustarkastuksessa, vaan se vaatii kohtu- biopsian erikseen ottamista.

Sydän kuunnellaan levossa ja rasituksessa. Usein löytyy sivuäänäniä, joilla on harvoin mitään merkitystä. Rytmihäiriöt sen sijaan ovat vaarallisia.

– Liikuntaelimityöpuolta maallikot ymmärrettävästikin pitävät oleellisena. Ensin arvioidaan jalka-asennot, ravioiden asento ja kunto. Sitten jalat käydään läpi käsin ja katsotaan

Eläinlääkäri Kalevi Karenko suosittelee, että hevoselle tehtäisiin perusteellisen eläinlääkärin tarkastus ennen ostoa.

löytyykö poikkeamia näppituntumalla. Sen jälkeen hevosta juoksutetaan ensin vapaasti, sitten taivutetaan joka jalka kahteen kertaan. Näin tutkitaan niin ylä- kuin alaniveletkin. Tämän jälkeen vielä juoksutetaan hevosta ympyrällä ja katsotaan sen liikkumista kaarevalla uralla.

– Suolistoääniä kuunnellessa saatava korviin joskus osua hiekan kohinaa, mikä merkitsee sitä, että suolessa on hiekkaa. Tämä on terveysriski, joka voi aiheuttaa hevoselle mm. kroonista laihtumista, haluttomuutta liikkua, hikoilua ja ähkyä.

– Röntgenkuvista taas saadaan selville erilaiset kasvuhäiriöihin liittyvät asiat, esimerkiksi irtopalat. Niistä saadaan mahdollisesti tukea tai selitystä myös siihen, mitä taivutuskokeessa on havaittu. Vaikea tehtävä onkin pohtia, mitä löydökset käytännössä merkitsevät. Sädeluut kuvataan ratsuhevosilta. Tällä haetaan sädeluurappeumaa, sillä muutokset altistavat sädeluuontumalle.

Kliininen perusteellinen ostotutkimus maksaa noin 100–140 euroa, röntgenkuvat noin 140 euroa.

Taivutuskokeissa pyritään ärsyttämään jotain tiettyä kohtaa. Mikäli siinä on tulehdusreaktio, se ärtyy ja näkyy ontumana. Yleensä ottaen taivutuskoe on hyvin epäspesifinen tutkimus, joka usein vaatii tuekseen muita tutkimuksia.

– Olen huomannut, että varsin usein Keski-Euroopasta tuotujen hevosten ostotarkastuksessa taivutuskokeet näyttävät usein nolaa. Meillä taas kaikenlaiset pienetkin reaktiot merkataan, joten käytännössä puhdasta nolaa tulee harvoin. Siellä on kuitenkin yleinen käytäntö, että jotkin pienet reaktiot jätetään kirjaamatta. Ontuma-asteikkohan on 0 – 5. Numero 0 on puhdas ja 5 merkitsee jo murtumarampaa.

Mitä pitää ottaa huomioon?

Harrastehevosen hankinnassa on

yleensä selvä budjetti, minkä sisällä liikutaan. On mietittävä tarkkaan, paljonko on valmis maksamaan. Mitä haluaa ja mistä on valmis luopumaan. Mitkä asiat ovat tärkeimpiä? Ikä? Koulutustaso? Hyppykapasiteetti? Terveys? Liikennevarmuus? Rauhallisuus? Kuumuus? Hyvä luonne? Suku? Varsottaminen? Harrastehevosen keskihinta on 2 000–7 000 euroa, joten kompromisseja on tehtävä, on se sitten ikä tai koulutustaso. Jokainen miettiköön itse.

Hevosen ostamisessa on aina omat riskinsä. Olisi pystyttävä selvittämään mahdolliset pahat tallitavat, sillä kutoja tai puunpurija ei ole jokaiseen talliin tervetulleita. Mahdolliset traumat, esimerkiksi pelko autoja tai muita mahdollisia moottoriajoneuvoja kohtaan on jo hengenvaarallinen.

Sitomiskammo aiheuttaa käytännön ongelmia ja vaaratilanteita asiasta tietämättömälle. Entäs laumakäyttäytyminen: joissakin pienissä talleissa ei kesällä yksinkertaisesti ole mahdollista järjestää kaikille omaa laidunpaikkaa.

Erlaiset allergiat: lääke-, penisilliini-, jodi-, heinä- ja aurinkoallergiat tuovat mukanaan ongelmia ja lisäkuluja. Vaikeasti kengitettävälle hevoselle on hankala saada kengittäjää, tai kengittäjän ja eläinlääkärin aikataulujen yhteensovittaminen aina kahden kuukauden välein on vaikeaa. Näin myös kengityksen hinta vähintäänkin tuplaantuu.

– On olemassa muutamia suun kautta annettavia rauhoitteita, mutta ne ovat teholtaan sen verran mietoja, että tarpeeksi hermostuneeseen yksilöön ne eivät tehoa, vaan tarvitaan injektiovalmisteita, kertoo Kalevi Karenko.

Tärkeitä taitoja

Kuljettaminen on oma juttunsa. Vaikka ostaisi hevosen vain kotitalliin asumaan, eikä olisi aikomustakaan käydä kisoissa, se että hevonen menee traileriin, voi pelastaa sen hengen. Myös lemmikkihevonen voi nimittäin sairastua.

– Minulla on ollut potilaita, jotka ovat kuolleet tallille ähkyyn, koska niitä ei ole saatu kuljetettua hoitoon, kertoo Kalevi Karenko.

On laitakammosia yksilöitä. Jotkut voidaan lastata, mutta jos sisällä alkaa trailerin uudelleen muotoilu, tulee senkin jatkuva paikkailu hintavaksi. Kaiken kaikkiaan Suomi on niin pieni maa ja hevospiirit vielä pienemmät, että hevosen historia on helpompi saada selville täällä kasvaneesta tai kauemmin olleesta hevosesta.

Loppujen lopuksi vaaroja ja peikkoja piilee joka puolella, joten yksi on varmaa: hevoskaupassa pärjää vain tuurilla. •